

De wereld wakker schudden met schoonheid

“Met bloemen breng ik de schoonheid van de natuur bij de mensen thuis”, vertelt Brigitta Hogendoorn, bloementeler bij biodynamische zorgboerderij Urtica de Vijfsprong. “Hopelijk stimuleert hen dat om van de natuur te houden, en waar je van houdt daar ga je goed voor zorgen.” Sinds kort teelt ze ook wede voor kunstenaar Claudy Jongstra. “Af en toe moet ik in mijn arm knijpen om te geloven dat ik écht onderdeel ben van dit kunstproject.” | Tekst en beeld: Annelijn Steenbruggen

In de tuin van Urtica de Vijfsprong in Vorden groeit sinds dit voorjaar wede, een kruisbloemige plant waarmee cliënten straks schapenwol indigoblauw gaan verven. De wedeteelt is de start van een wolwerkplaats in samenwerking met kunstenaar Claudy Jongstra. Biodynamisch bloementeler en ondernemer Brigitta Hogendoorn teelt de wede van zaadje tot oogst. “In samenwerking met Claudy Jongstra gaan we op Urtica de Vijfsprong een keten van plant tot product vormgeven”, vertelt ze. “Claudy leidt ons op in haar technieken en heeft een kunstzinnige inbreng. Mijn bijdrage is de wedeteelt. Na de oogst draag ik het gewas over aan onze nieuwe ambacht- en kunstwerkplaats. Een lokale schaapherder levert de wol, die onze cliënten gaan spinnen, verven en vilten.”

Dit is te leuk

Dat Brigitta als bloementeler deel is van een kunstproject, is voor haar een puzzel die in elkaar valt. Als kind wilde ze namelijk boer én beeldhouwer worden. “Met beeldhouwer bedoelde ik iets kunstzinnigs”, licht ze toe. Hoewel een opleiding in die richting ook lonkte, koos Brigitta voor landbouwschool Warmonderhof, waar ze haar partner Guus

leerde kennen. Na hun opleiding vonden ze werk en een woning op Urtica de Vijfsprong, Guus als de melkveehouder en Brigitta als bedrijfsleider van de boerderijwinkel. In hun privétuin legde Brigitta een kleine bloementuin aan. Ze vond het zo leuk, dat ze een verlangen voelde om hier haar werk van te maken. “Het liefst als zelfstandige ondernemer”, zegt ze. Maar ze werd teruggeroepen door zichzelf: “Dit is te leuk, dit kan ik niet serieus nemen als werk, bovendien is het moeilijk om er een boterham mee te verdienen.”

Grootseheid van het kleinschalige

In 2018 ging Brigitta naar de internationale biodynamische landbouwconferentie in Dornach. Hier kwam ze oog in oog te staan met het kunstwerk ‘Woven Skin’, de wandkleedinstallatie van Claudy Jongstra. De lezing die Claudy op de conferentie gaf, raakte een snaar: “Ze sprak over de grootseheid van het kleinschalige. Met haar kunst, die over de hele wereld in grote steden hangt, wil ze mensen wakker schudden voor de pure schoonheid en echtheid van kleinschalige landbouw en ambachten.”

Niet lang daarna verhuisde Brigitta's vader naar een verpleeghuis en hielp ze bij het opruimen van zijn boekenkast: “Mijn vader was kunstenaar en werkte met natuurlijke pigmenten. Iets van zijn essentie, wat voor hem belangrijk was, wilde ik met mij meedragen. Al zijn boeken over verfplanten heb ik toen voor mijzelf in een doos gegooid. Ik heb daarbij de wens uitgesproken: ik zou wel iets met kleuren en planten willen doen, misschien wel iets met Claudy Jongstra.”

Vuurtje

Vorig jaar, na de geboorte van haar derde kind, nam Brigitta een jaar zorgverlof. In dat jaar overleed haar vader: “Het is een cliché maar wel echt waar. Wat ik altijd al ergens wist en voelde, begreep ik pas echt toen mijn vader stierf: ik moet gaan doen waar mijn vuurtje mij heen leidt. Toen kwam ik toch weer uit bij de bloemen. Het is fysiek boerenwerk met mijn poten in de grond in combinatie met het kunstzinnige van de boeketten. Voor mij een perfecte combinatie. En over het financiële stuk: eerst maar eens gewoon gaan doen! Als het niet blijkt te werken, kan ik altijd weer bijsturen of het iets aanpassen.”

Het kleine lapje grond voor haar eigen keukenraam mocht ze van Urtica de Vijfsprong huren en voor de droogzolder sloot ze een gebruiksovereenkomst af. Toen het zakelijke stuk geregeld was, ploegde Guus het landje voor haar om. Daarna heeft ze het ingezaaid met allerlei soorten snijbloemen. Ze had haar kleine onderneming nog in de steigers staan, toen Astrid van Zon, eindverantwoordelijke van Urtica de Vijfsprong, bij haar aan-

‘Je ziet het in goede restaurants en bij kunstenaars. In hun zoektocht naar kwaliteit, komen ze uit op de bezieling en fijnzinnigheid die de biodynamische landbouw aan smaak en kleur toevoegt’

klopte met het nieuws dat de zorgboerderij ging samenwerken met Claudy Jongstra. “Voor de wedeteelt dacht Astrid aan mij”, zegt Brigitta. “Dat dit mij gegund werd, was een enorme kans voor mij als starter. Ik teel de wede als een apart onderneminkje, maar in verbinding met de kunstwerkplaats. We doen het samen.”

Pedaalemmerzak vol wedezaad

Claudy Jongstra kwam naar Vorden. Aan de groepsleiders en cliënten van Urtica de Vijf-sprong, die de nieuwe werkplaats opstarten, gaf ze een workshop spinnen en weven. “Ze had studenten van een modeschool meegenomen”, vertelt Brigitta. “Die brachten een hele leuke sfeer mee. Onze cliënten werden daar enthousiast van en wilden graag alles leren. Daarna zijn we met de hele groep voor een excursie naar Friesland gegaan, waar Claudy woont en werkt.” Dit voorjaar ontving Brigitta van Claudy een pedaalemmerzak vol

Van deze groene wede-bladeren wordt een intens blauwe kleurstof geëxtraheerd voor de kunstwerken van Claudy Jongstra

wedezaad. Die heeft ze eerst voorgezaaid en daarna uitgeplant: “Het is maar anderhalf bedje, dus super kleinschalig.” Als de wede is geoogst, komt er weer een uitwisseling met Claudy in Vorden of Friesland: “Dan gaat ze ons leren hoe we er met fermentatie en kneden indigo-verf van kunnen maken.”

Als Brigitta uit haar keukenraam kijkt, wordt ze helemaal gelukkig door het uitzicht op haar bloementuin: “In het begin dacht ik wel eens, okay bloemen, dat is alleen maar schoonheid, is dat niet te oppervlakkig? Eten is toch veel belangrijker? Inmiddels heb ik mijn mening bijgesteld. Met de schoonheid van bloemen breng ik de schoonheid van de natuur bij de mensen thuis. Hopelijk stimuleert hen dat om van de natuur te gaan houden, en waar je van houdt daar ga je goed voor zorgen. Omdat je bloemen niet opeet, koop je de biodynamische kwaliteit – naast

de schoonheid en de geur – voor de gezondheid van de aarde. Dat gaat verder dan je eigenbelang en dat vind ik er nu juist mooi aan.”

Fijnzinnigheid

Dat een wereldbekende kunstenaar expliciet voor de biodynamische teelt kiest, vindt Brigitta een erkenning: “Je ziet het in goede restaurants en bij kunstenaars. Doordat zij steeds verder gaan in hun zoektocht naar kwaliteit, komen ze uit op de bezieling en fijnzinnigheid die de biodynamische landbouw aan smaak en kleur toevoegt. Met haar kunstwerken heeft Claudy een wereldwijd podium om de diepere laag van kleinschalige biodynamische landbouw zichtbaar te maken. Dat geeft betekenis aan mijn werk als bloementeler.”